

World Heritage
GRIMETON
Radio Station

Förvaltningsplan

Management plan

2022–2030

Innehåll

Table of content

Förord Preface	4
Om världsarv About World Heritage	6
Unesco och världsarvskonventionen UNESCO and the World Heritage Convention	6
Världsarv World Heritage sites	8
Världsarvslistan World Heritage list	10
Förvaltning av världsarv i Sverige World Heritage site management in Sweden	12
Uppföljning Follow-up	14
En gemensam strategi A common strategy	16
Hållbara besöksdestinationer Sustainable visitor destinations	18
Förvaltning av Världsarvet Grimeton Radiostation Management of the Grimeton Radio Station World Heritage site	20
Aktörer inom världsarvet World Heritage stakeholders	22
Externa aktörer External stakeholders	24
Förvaltning 2004 – 2021 Management 2004 – 2021	26
Kommunikation på gott och ont Communications for better or worse	28
Utmaningar Challenges	30
Vision, verksamhetsidé och mål Vision, operational concept and goals	32
Vision Vision	32
Verksamhetsidé Operational concept	34
Mål Goals	36
Verksamhetsområden Operational areas	38
Förvaltning Management	40
Vård och underhåll Preservation and maintenance	42
Kunskapsuppbyggnad och kunskapsöverföring Knowledge building and knowledge transfer	44
Kommunikation Communications	46
Radioverksamhet Radio operations	48
Publik verksamhet Public activities	50
Implementering och uppföljning Implementation and follow-up	52
Källor Sources	54
Bilagor Appendices	56

Ett världsarv med global räckvidd

Omkring oss, oavsett var i världen vi bor omges vi av kultur- och naturarv, platser som människan eller jorden skapat. Viktiga påminnelser om vad människan är kapabel till som i sin tur omges eller är del av miljöer som vittnar om vår planets krafter. Vissa av dessa platser, miljöer och objekt är särskilt värdefulla då de på ett unikt sätt berättar mänsklighetens och jordens gemensamma historia. Av den anledningen ska de också med gemensamma krafter skyddas så att framtida generationer ska kunna uppleva dem. Grimeton Radiostation i Varberg, Hallands län, Sverige, som vittnar om hur mänskligheten en gång började kommunicera trådlöst, är ett av dessa. Ett världsarv, viktigt för alla.

Den för tiden typiska radiostationen stod färdig 1924 och har sedan dess utvecklats för att bättre motsvara sin tids behov av trådlös kommunikation vilket medfört att stationen i drygt hundra år förmedlat kontakter och kortat avstånd mellan människor. Ett uppdrag som fick nya proportioner när platsen upptogs på Unescos världsarvslista 2004. Genom ökad förståelse för vårt gemensamma arv kan avståndet mellan oss människor överbryggas.

Med den ära, glädje och stolthet som följer av en världsarvsutnämning följer också ett stort och långvarigt ansvar lokalt, regionalt och nationellt. Ett ansvar som inkluderar ett stort antal aktörer och sträcker sig över många områden; från att bevaka och säkerställa att platsens värden inte hotas på grund av bristande underhåll eller exploatering till att skapa intresse och respekt för platsen hos dagens och morgondagens generationer samtidigt som världsarvet ska bidra till en hållbar och fredligare värld. Här har Stiftelsen Världsarvet Grimeton, som fått det direkta uppdraget att förvalta radiostationen, ett särskilt ansvar att arbeta för att balans råder mellan att bevara, använda och utveckla platsen. Vilket speglar vår tids syn på långsiktig förvaltning.

Förvaltningsplanen är det strategiska dokument som visar vägen för oss själva, andra aktörer samt framtida generationer. Hur vi i denna föränderliga tid, där vi ständigt ställs inför nya utmaningar, ska förvalta Grimeton Radiostation 2022–2030 så att den förblir ett levande världsarv som uppskattas långt utanför Sveriges gränser.

Grimeton 2022

Christofer Bergenblock
Ordförande
Stiftelsen Världsarvet Grimeton

Camilla Lugnet
Verkställande direktör
Stiftelsen Världsarvet Grimeton

Fredrik Wiklund
Ordförande
Alexander - Grimeton
Veteranradios Vänner

A World Heritage site with global reach

No matter where in the world we live, we are surrounded by cultural and natural heritage sites, places created by either mankind or nature. Important reminders of what people are capable of, which in turn are either in environments or parts of environments that testify to the forces of our planet. Some of these places, environments and properties are particularly valuable as they uniquely relate the common history of humanity or of the Earth. For this reason, they must be protected through our joint efforts so that future generations can experience them as well. The Grimeton Radio Station in Varberg, Halland County, Sweden, which bears witness of how people first began to communicate wirelessly, is one of these. A World Heritage site, important for everyone.

The radio station, typical for its time, was completed in 1924 and has since been further developed to better meet the evolving needs for wireless communications, entailing that for nearly one hundred years, the station has mediated contacts and shortened distances between people. An undertaking that gained new proportions when the site was inscribed on the UNESCO World Heritage List in 2004. Through increased understanding of our common heritage, the distance between us humans can be bridged.

With the honor, joy and pride stemming from having a World Heritage site, there is also a considerable and lasting responsibility, locally, regionally and nationally. A responsibility that involves a large number of stakeholders and that extends over many areas; from monitoring and ensuring that the site's values are not threatened due to lack of maintenance or exploitation, to creating interest and respect for the site among today's and tomorrow's generations, at the same time as the World Heritage site is to contribute to a sustainable and more peaceful world. In this respect, the Grimeton World Heritage Foundation, which has been given the direct task of managing the radio station, has a special responsibility in ensuring that there is a balance between preservation, use and development of the site. This reflects our current view of long-term management.

The management plan is the strategic document that shows the way for the foundation, other stakeholders and future generations. How in these times of change, when we are constantly faced with new challenges, we must manage the Grimeton Radio Station in the years 2022 to 2030 so that it remains a living World Heritage site that is appreciated far beyond Sweden's borders.

Grimeton 2022

Christofer Bergenblock
Chairperson
Grimeton World Heritage Foundation

Camilla Lugnet
Managing director
Grimeton World Heritage Foundation

Fredrik Wiklund
Alexander Association

Om världsarv

About World Heritage

Unesco och världsarvskonventionen

Unesco - Förenta nationernas organisation för utbildning, vetenskap, kultur och kommunikation grundades 1945 i en värld som höll på att resa sig ur ruinerna efter andra världskrigets förödelse. Organisationens syfte blev att främja internationell solidaritet, utbildning och informationsutbyte för att därigenom bidra till fred, säkerhet och fostran i mänskliga rättigheter.

Det visade sig snart att inte bara militära konflikter och naturkatastrofer, utan även en okontrollerad samhällsutveckling, kan utgöra hot mot det gemensamma natur- och kulturarvet. För att trygga de mest värdefulla delarna av den globala natur- och kulturskatten mot förstörelse och förfall antog Unesco 1972 Konventionen om Skydd för Världens Kultur- och Naturarv (Convention Concerning the Protection of the World Cultural and Natural Heritage), i dagligt tal kallad Världsarvskonventionen. Konventionen grundas på tanken att vissa natur- och kulturmiljöer äger enastående universella värden och att det därför är en angelägenhet för hela mänskligheten att skydda och bevara dessa åt kommande generationer.

Genom att ratificera, det vill säga underteckna, Världsarvskonventionen åtar sig länder att vårda och bevara viktiga kultur- och naturarv inom det egna territoriet samt att stödja andra länder i deras ansträngningar att bevara det gemensamma arvet. Världsarvskonventionen har år 2022 undertecknats av 194 stater.

UNESCO and The World Heritage Convention

UNESCO – the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization was founded in 1945 in a world rising from the ruins of the Second World War. The purpose of the organization was to promote international solidarity, education and information exchange in contributing to peace, safety and the fostering of human rights.

It soon became clear that it was not just military conflicts and natural disasters that represented threats to the common natural and cultural heritage, but also uncontrolled societal development. To safeguard the most valuable global natural and cultural treasures against destruction and decay, in 1972 UNESCO adopted the Convention Concerning the Protection of the World Cultural and Natural Heritage, commonly known as the World Heritage Convention. The convention is based on the idea that certain natural and cultural environments possess outstanding universal values. It is consequently a duty of all mankind to protect and preserve these environments for coming generations.

By ratifying, that is to say signing, the World Heritage Convention the countries undertake to preserve and protect important cultural and natural heritage sites within their territories and to support other countries in their efforts to preserve the common World Heritage. As of 2022, the World Heritage Convention has been signed by 194 states.

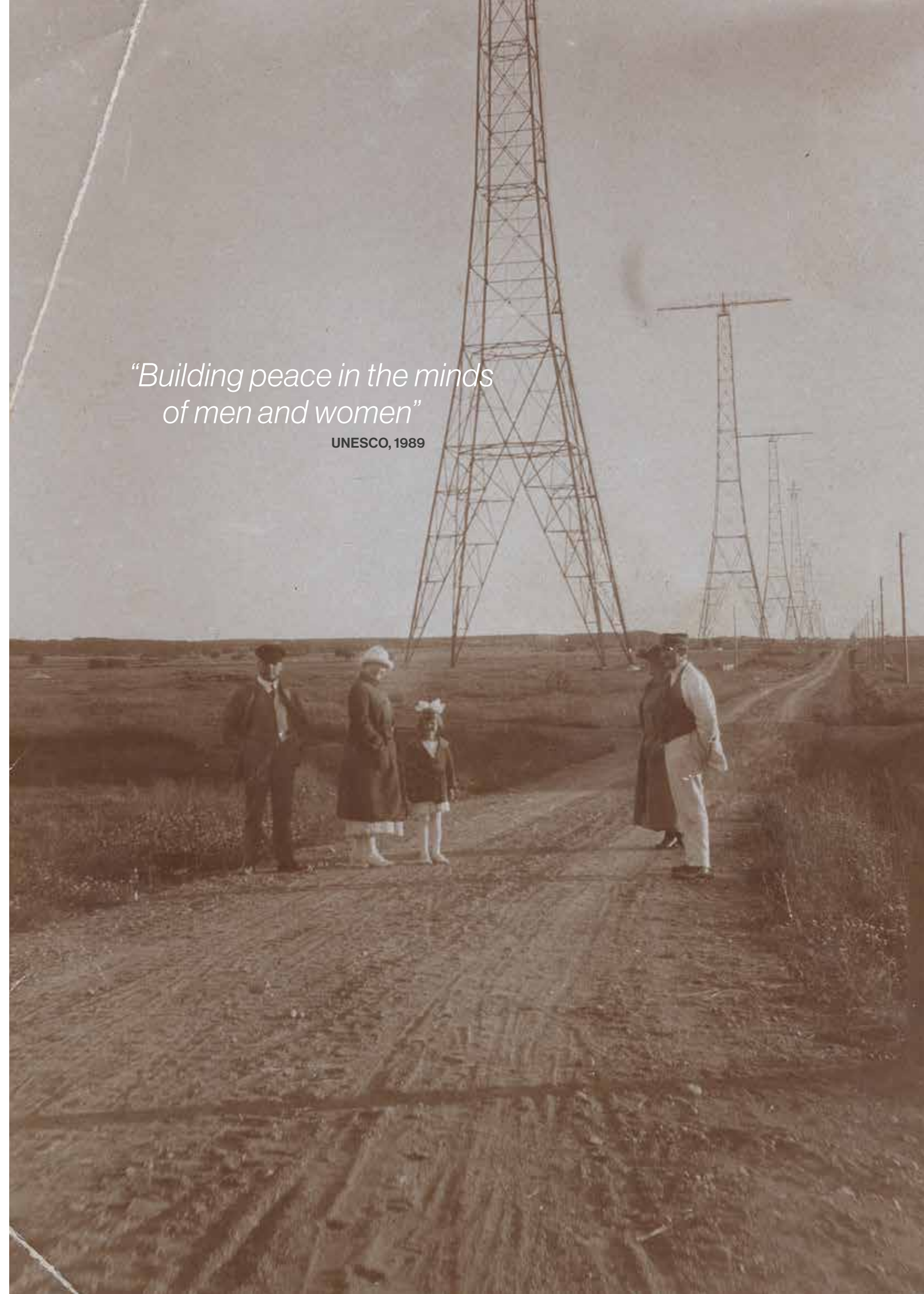

Världsarvseblemet med den obrutna linjen symboliserar det ömsesidiga beroendet mellan kultur- och naturarv, där människans skapelse omgärdas av naturens.

The World Heritage emblem with the unbroken line symbolizes the interdependence between cultural and natural heritage, where human creation is surrounded by nature's.

*“Building peace in the minds
of men and women”*

UNESCO, 1989

Världsarv

Skillnaden mellan världsarv och andra typer av skyddade kultur- och naturarv är att de har värden som anses oersättliga för hela mänskligheten. Det är objekt som är de mest extraordinära i sitt slag, inte bara nationellt utan ur ett globalt perspektiv. Förutom att besitta ett särskilt stort universellt värde ska objektet uppfylla åtminstone ett av tio urvalskriterier som definieras i världsarvskonventionens operationella riktlinjer (The Operational Guidelines for the Implementation of the World Heritage Convention § 77). Grimeton Radiostation uppfyller kriterierna (ii)¹ och (iv)².

Stater som har ratificerat konventionen kan nominera objekt till världsarv. Vid nomineringen redogörs varför just detta är viktigt och värdefullt för mänskligheten samt i detalj hur de skall skyddas och förvaltas. Unescos världsarvskommitté utvärderar därefter med hjälp av sina expertorgan om objektet uppfyller de högt satta värdekriterierna liksom värdsnationens och ägarens förmåga att tillgodose objektets långsiktiga förvaltning och skydd.

Att regeringen 2002 beslutade nominera Grimeton Radiostation, Varberg, till världsarvslistan på vilken den upptogs den 2 juli 2004, är en bekräftelse på stationens unicitet och på det stora arbete som under många år hade bedrivits för att bevara anläggningen. Grimeton Radiostation är det främsta kulturarvet i världen för tidig trådlös kommunikation. I den så kallade Statement of Outstanding Universal Value (SOUV) definieras i detalj hur det kommer sig (se Bilagor).

2014 beslutade världsarvskommittén i Doha om namnändring från ”Varberg Radio Station” till den mer adekvata benämningen ”Grimeton Radio Station, Varberg”. Ett beslut som föregicks av en ingående utredning av Riksantikvarieämbetet.

¹ (ii) exhibit an important interchange of human values, over a span of time or within a cultural area of the world, on developments in architecture or technology, monumental arts, town-planning or landscape design.

² (iv) be an outstanding example of a type of building, architectural or technological ensemble or landscape which illustrates (a) significant stage(s) in human history.

World Heritage sites

The difference between World Heritage sites and other types of protected cultural and natural heritage sites is that they have values that are considered irreplaceable for all of humanity. These are objects that are the most extraordinary of their kind, not only nationally but from a global perspective as well. In addition to possessing an outstanding universal value, the property must meet at least one of ten selection criteria defined in The Operational Guidelines for the Implementation of the World Heritage Convention, § 77. Grimeton Radio Station meets criteria (ii)¹ and (iv)².

States that have ratified the convention may nominate World Heritage sites. The nomination explains why the particular site is important and valuable to humanity and in detail how it shall be protected and managed. UNESCO's World Heritage Committee thereafter makes an evaluation with the help of its experts as to whether the property fulfils the highly set criteria, as well as whether the host nation and owner have the capability to handle the property's long-term management and protection.

The fact that the government decided in 2002 to nominate the Grimeton Radio Station, Varberg to the World Heritage List, on which it was inscribed on 2 July 2004, is a confirmation of the station's uniqueness and of the substantial work that had been carried out for many years to preserve the facility. Grimeton Radio Station is the world's foremost cultural heritage site for early wireless communications. The Statement of Outstanding Universal Value (SOUV) defines in detail why this is so (see Appendices).

In 2014, the World Heritage Committee in Doha approved a request to change the name from "Varberg Radio Station" to the more appropriate name "Grimeton Radio Station, Varberg". A decision that was preceded by a detailed investigation by the National Heritage Board.

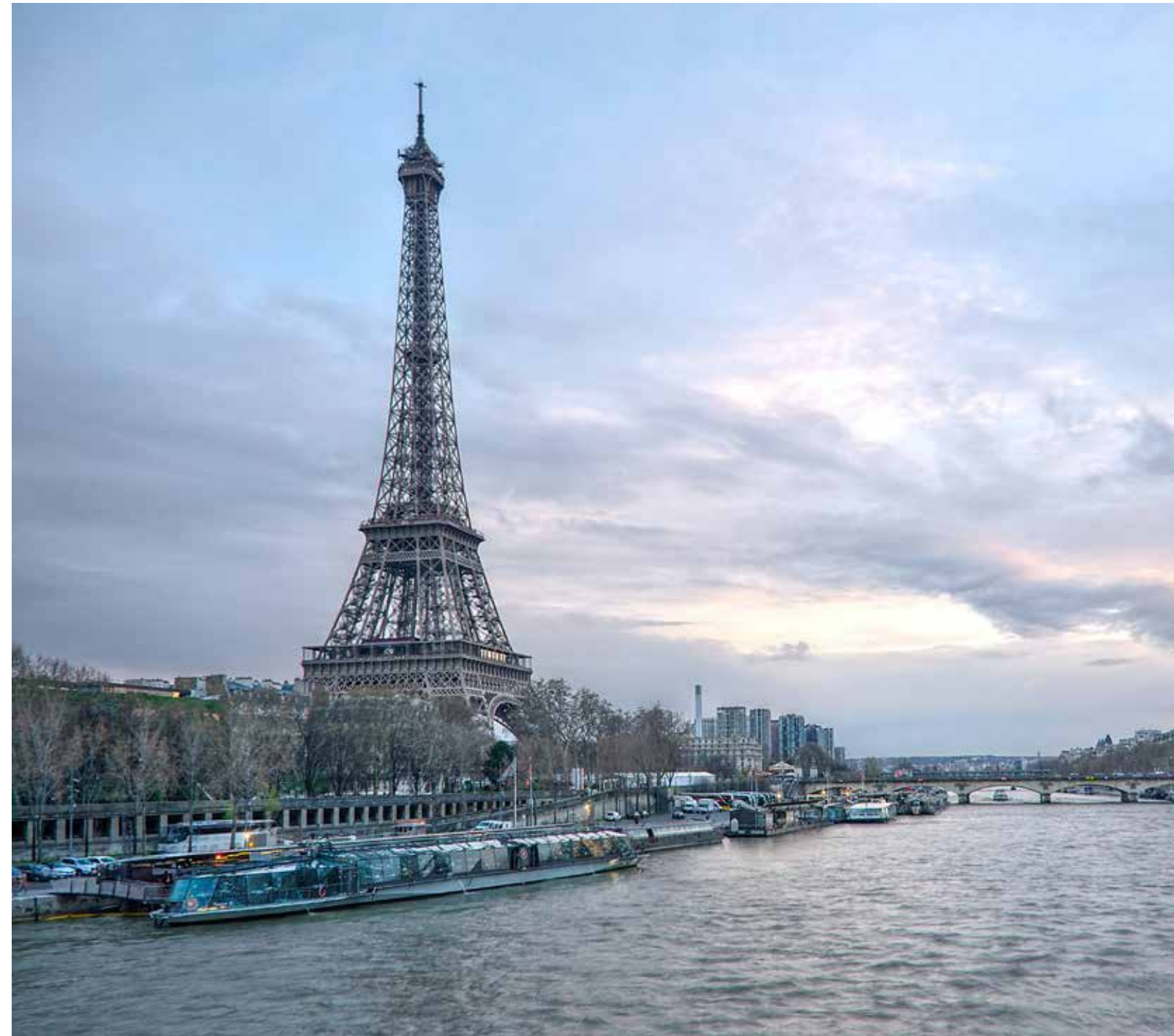

Foto: Peter Y Chuang

Världsarvslistan

Världsarvslistan omfattar år 2022 inte färre än 1154 objekt fördelade på 167 länder. 897 av objekten är kulturarv, 218 är naturarv och 39 är kombinerade natur- och kulturarv. Förhållandet att Egyptens pyramider, koncentrationslägret Auschwitz Birkenau och Stora Barriärrevet finns på listan jämte ett av de senast tillkomna världsarven, det transnationella nätverket av spastäder i Europa, innebär ingen värdering av arvets relativa värde. Det återspeglar snarare respektive lands bedömning av objektens betydelse.

Dock finns en stor obalans gällande den geografiska spridningen av världsarvsobjekt. Europa och Nordamerika är tillsammans med 547 objekt kraftigt överrepresenterade och antalet kulturarv är mångfaldigt fler än naturarven. År 1994 lanserade Unesco en strategi (Global Strategy for a Representative, Balanced and Credible World Heritage List) för att i någon mån försöka komma till rätta med denna obalans. Ett arbete som har fortsatt och där alla stater som redan har världsarv uppmuntras vara återhållsamma med nya nomineringar och i stället stötta övriga stater i deras arbete. När Grimeton Radiostation skrevs in på listan uppmuntrades nomineringar av objekt från senare tidsperioder till exempel industriarv och byggnadsverk från 1900-talet. Idag uppmuntras nomineringar av naturarv och transnationella arv, det vill säga arv som sträcker sig över flera statsgränser.

World Heritage list

As of 2022 the World Heritage list included 1154 properties distributed over 167 countries. Of these, 897 were cultural, 218 natural and 39 combined natural and cultural heritage sites. The fact that the pyramids of Egypt, the Auschwitz Birkenau concentration camp and the Great Barrier Reef are on the list, along with one of the most recently added World Heritage sites, the transnational network of spa towns in Europe, entails that there are no evaluations of the sites' relative value. Rather, it reflects each country's assessment of the significance of the sites.

However, there is a large imbalance regarding the geographical spread of World Heritage sites. Europe and North America, with 547 properties in total, are greatly overrepresented, and the number of cultural heritage sites is many times higher than the natural heritage sites. In 1994, UNESCO implemented a strategy (Global Strategy for a Representative, Balanced and Credible World Heritage List) to try to some extent, to address this imbalance. These efforts have continued and with all states that already have World Heritage sites being encouraged to hold back with new nominations and instead support other states in their efforts. When the Grimeton Radio Station was added to the list, nominations of properties from later periods, such as industrial heritage sites and buildings from the 20th century, were encouraged. At present, nominations for natural heritage and transnational heritage sites, i.e., sites that extend across multiple national borders, are promoted.

Förvaltning av världsarv i Sverige

World Heritage site management in Sweden

Sverige hör sedan 1985 till de nationer som ratificerat konventionen och därigenom förbundit sig att följa dess bestämmelser och rekommendationer. I enlighet med artikel 5 i konventionen har Sverige åtagit sig att

”anta en allmän politik som syftar till att ge kultur och naturarvet en funktion i samhällslivet samt skyddet av detta arv i omfattande planeringsprogram”;

”upprätta ett eller flera organ inom sitt territorium, där sådana organ inte finns, för skydd, bevarande och levandegörande av kultur- och naturarvet och förse dessa med lämplig personal och med resurser som gör det möjligt för dem att utföra sina uppgifter”;

”utveckla vetenskapliga och tekniska studier och forskning samt utarbeta sådana arbetsmetoder som gör det möjligt för staten att motverka de faror som hotar dess kultur- eller naturarv”;

”vidta lämpliga rättsliga, vetenskapliga, tekniska, administrativa och ekonomiska åtgärder som är nödvändiga för identifiering, skydd, bevarande, presentation och återställande av detta arv”;

”främja upprättande eller utveckling av nationella eller regionala centra för utbildning i skydd, bevarande och levandegörande av kultur- och naturarvet samt uppmuntra vetenskaplig forskning på detta område.”

Sverige skall enligt artikel 27 i fördraget dessutom

”med alla lämpliga medel och i synnerhet genom utbildnings- och informationsprogram sträva efter att stärka människors uppskattning av och

respekt för det kultur- och naturarv som avses i artiklarna 1 och 2 i konventionen” samt

”åta sig att hålla allmänheten underrättad om de faror som hotar detta arv och om den verksamhet som bedrivs i enlighet med denna konvention”³.

Eller i korthet, svenska staten har tagit på sig att skydda och bevara världsarven i Sverige. Ett uppdrag som regeringen tilldelat Riksantikvarieämbetet och Naturvårdsverket. Det är även dessa aktörer som till Unesco föreslår objekt som kan vara aktuella för världsarvslistan.

Länsstyrelserna är statens företrädare på regional nivå med det övergripande tillsynsansvaret för att världsarvens värden skyddas och bevaras inom sitt län.

De flesta världsarv i Sverige har ett förvaltningsråd eller dylikt. Rådets uppgifter är varierande, men gemensamt är att ansvara för att förvaltningsplanerna eller motsvarande styrdokument efterföljs. I många fall sträcker sig det regionala världsarvsarbetet över många områden; från myndighetsutövning, utbildning och besöksnäring till det civila samhällets engagemang varpå väl sammansatta förvaltningsråd rekommenderas.

På nationell nivå finns även världsarvens ideella förening Världsarv i Sverige med syfte att informera om konventionen samt ta vara på erfarenheter som finns kring världsarvsförvaltning. Föreningen är medlem i Nordic World Heritage Association som stimulerar ytterligare erfarenhetsutbyte på nordisk nivå.

Sweden ratified the convention in 1985 and thus accepted mandatory compliance with the convention's directives and recommendations. In accordance with Article 5 of the convention, Sweden has agreed:

“to adopt a general policy which aims to give the cultural and natural heritage a function in the life of the community and to integrate the protection of that heritage into comprehensive planning programmes”;

“to set up within its territories, where such services do not exist, one or more services for the protection, conservation and presentation of the cultural and natural heritage with an appropriate staff and possessing the means to discharge their functions”;

“to develop scientific and technical studies and research and to work out such operating methods as will make the State capable of counteracting the dangers that threaten its cultural or natural heritage”;

“to take the appropriate legal, scientific, technical, administrative and financial measures necessary for the identification, protection, conservation, presentation and rehabilitation of this heritage”;

and “to foster the establishment or development of national or regional centres for training in the protection, conservation and presentation of the cultural and natural heritage and to encourage scientific research in this field.”

Furthermore, as specified by Article 27 of the convention, Sweden has also recognized that:

“the States Parties to this Convention shall endeavour by all appropriate means, and in particular by educational and information programmes, to strengthen appreciation and respect by their peoples of the cultural and natural heritage defined in Articles 1 and 2 of the Convention” and

“they shall undertake to keep the public broadly informed of the dangers threatening this heritage and of the activities carried on in pursuance of this Convention”.

Or in short, the Swedish state has undertaken to protect and preserve the World Heritage sites in Sweden. An undertaking assigned by the government to the Swedish National Heritage Board and the Swedish Environmental Protection Agency. It is also these bodies that nominate properties to UNESCO that may be relevant for the World Heritage list.

The county administrative boards are the state's representatives at the regional level with the overall supervisory responsibility for ensuring that the values of the World Heritage sites are protected and preserved within their counties.

Most World Heritage sites in Sweden have a management council or similar body. The duties of the council vary, but the common denominator is taking responsibility for ensuring that the management plans or corresponding governing documents are followed. In many cases, regional World Heritage duties extend over many areas; from the exercise of authority, education and the hospitality industry to the involvement of civil society, wherefore well-composed management councils are recommended.

At the national level, there is also the World Heritage non-profit association World Heritage sites in Sweden, with the aim of informing about the convention and utilizing existing experiences in World Heritage management. The association is a member of the Nordic World Heritage Association, which stimulates further exchange of experiences at the Nordic level.

³ Svensk översättning från Svenska Unescorådets skriftserie 2, 2008: Unescos Konvention om Skydd för Världens Kultur- och Naturarv.

Uppföljning

Då ett objekt förts upp på världsarvlistan skall staten regelbundet redogöra för världsarvens tillstånd i det egna territoriet genom en periodisk rapportering (Periodic Reporting) till Unesco.

Världsarvskommittén kan besluta att föra världsarv till listan över hotade världsarv (List of World Heritage in Danger), som år 2022 omfattar totalt 52 objekt, om dess värden exempelvis hotas av naturens krafter eller, desto oftare, av människans framfart. Under senare år har världen fått erfara hur förstörelse av världsarv som rena krigshandlingar skett. Vid de tre tillfällen då objekt strukits från listan har det dock varit till följd av aggressiv exploatering som hade kunnat förhindras av de berörda statsparterna.

Om ett världsarvs värden riskerar att äventyras görs anmälan till Unescos världsarvscenter. Med stor sannolikhet begär de i sin tur att en utförlig analys av den potentiella påverkan som förändringen kan medföra för världsarvet ska göras, en så kallad HIA-analys (Heritage Impact Assessment). En metod som i Sverige kan komma att ställas som krav när förändringar som riskerar världsarven planeras. Även undersöks länsstyrelsernas möjligheter att kunna agera när en planerad förändring som riskerar att påverka världsarven upptäcks. Befintlig förvaltningsplan ska se till att så inte blir fallet för Grimeton Radiostation.

Follow-up

When a property is placed on the World Heritage list, the state must regularly give an account of the conditions of the World Heritage sites within its territory through periodic reporting to UNESCO.

The World Heritage Committee may decide to add the World Heritage site to the List of World Heritage in Danger, which in 2022 includes a total of 52 properties, if its values are threatened by forces of nature or, all the more often, by human intrusion. In recent years, the world has experienced the intentional destruction of World Heritage sites as pure acts of war. On the three occasions when properties have been deleted from the list, however, it has been as a result of aggressive exploitation that could have been prevented by the concerned state parties.

If the values of a World Heritage site are at risk of being jeopardized, a notification is submitted to the UNESCO World Heritage Centre. In all probability, they in turn will request that a detailed Heritage Impact Assessment be made of the potential impact that the change may have on the site. A method that in Sweden can be set as a requirement when changes that might threaten World Heritage sites are planned. The county administrative boards' opportunities to act when a planned change is discovered that can jeopardize a World Heritage site are also examined. The existing management plan shall ensure that this is not the case for the Grimeton Radio Station.

En gemensam strategi

Sedan 2020 har Sverige en nationell strategi för världsarvsarbetet. Riksantikvarieämbetet har haft uppdraget att i samarbete med Naturvårdsverket och Svenska Unescorådet samt i dialog med andra världsarvsaktörer ta fram strategin. Utgångspunkt, utöver Unescos krav och rekommendationer, är de nationella målen för kulturmiljöarbetet som ska tillämpas i allt världsarvsarbete. Även miljöpolitikens generationsmål som allt nationellt miljöarbete utgår ifrån har beaktats.

Strategin beskriver Sveriges arbete med världsarvskonventionen och tydliggör roller, ansvar och framtida inriktning. Strategin är också världsarvsaktörernas gemensamma viljeyttring, att höja ambitionen för det nationella världsarvsarbetet. Vilket formulerats i vergripande mål:

- Agenda 2030 genomsyrar allt världsarvsarbete i Sverige
- Arbetet med världsarv i Sverige är förebildligt i fråga om att bevara, använda och utveckla natur- och kulturmiljöer på ett hållbart sätt utifrån Agenda 2030-målen
- Sverige är aktivt i det internationella samarbetet, verkar för att konventionen är ett effektivt och trovärdigt redskap inom Unesco och lyfter världsarvens betydelse för Agenda 2030-målen
- Världsarvsarbetet präglas av samarbete, samverkan, dialog och lokalt medbestämmande

A common strategy

Since 2020, Sweden has had a national strategy for World Heritage work. The National Heritage Board has been tasked with developing the strategy in collaboration with the Swedish Environmental Protection Agency and the Swedish UNESCO Council, as well as in dialogue with other World Heritage stakeholders. The starting point, in addition to UNESCO's requirements and recommendations, is constituted by the national goals for cultural environment activities that are to be applied in all World Heritage work. The generational goals of environmental policy, on which all national environmental work is based, have also been taken into account.

The strategy describes Sweden's work with the World Heritage Convention and clarifies roles, responsibilities and future direction. The strategy is also the World Heritage stakeholders' common expression of will, to raise the level of ambition for national World Heritage activities. Which is formulated in overall goals:

- Agenda 2030 permeates all World Heritage activities in Sweden
- Work with World Heritage sites in Sweden is exemplary in terms of preserving, using and developing natural and cultural environments in a sustainable way based on the Agenda 2030 goals
- Sweden is active in international cooperation, strives to ensure that the convention is an effective and credible tool within UNESCO and highlights the importance of World Heritage sites for the Agenda 2030 goals
- World Heritage work is characterized by cooperation, collaboration, dialogue and local co-determination

”Världsarven visar vägen till en hållbar och fredlig värld”

Nationella världsarvsstrategin 2020–2030

“The World Heritage sites show the way to a sustainable and peaceful world”

National World Heritage Strategy 2020–2030

Nationella mål för kulturmiljöarbetet

- Ett hållbart samhälle med en mångfald av kulturmiljöer som bevaras, används och utvecklas
- Människors delaktighet i kulturmiljöarbetet och möjlighet att förstå och ta ansvar för kulturmiljön
- Ett inkluderande samhälle med kulturmiljön som gemensam källa till kunskap, bildning och upplevelser
- En helhetssyn på förvaltningen av landskapet som innebär att kulturmiljön tas till vara i samhällsutvecklingen

Generationsmålet

- Det övergripande målet för miljöpolitiken är att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser.

National goals for cultural environment management

- A sustainable society with a diversity of cultural environments that are preserved, used and developed
- People's participation in work with the cultural environment and the opportunity to understand and take responsibility for the cultural environment
- An inclusive society with the cultural environment as a common source of knowledge, education and experiences
- A holistic approach to the management of the surroundings, which means that the cultural environment is taken into account in societal development

The generational goal

- The overall goal of the environmental policy is to hand over a society to the next generation where the major environmental problems have been resolved, without causing increased environmental and health problems beyond Sweden's borders.

Hållbara besöksdestinationer

Att världsarv kan attrahera besökare till regioner är idag vida känt. Detsamma gäller även hur icke-hållbar utveckling av besöksnäring kring ett världsarv kan påverka dess värden negativt vilket föranlett att Unesco sedan början av 2010-talet arbetat aktivt med att få de olika världsarven att anta hållbara besöksnäringstrategier. Till stöd har metoder utvecklats inom UNESCO World Heritage and Sustainable Tourism Programme. En stark önskan från Unesco är att de nordiska länderna ska vara förebild i detta arbete, att alla världsarv i Norden ska ha hållbara besöksnäringstrategier som inte bara bidrar till minskade negativa effekter av besökare utan även till att de positiva ökar.

Sustainable visitor destinations

It is widely known today that World Heritage sites can attract visitors to regions. The same is true of how unsustainable development of the hospitality industry around a World Heritage site can negatively affect its values, which has led UNESCO to work actively since the beginning of the 2010s to persuade the various World Heritage sites to adopt sustainable tourism strategies. In support, methods have been developed within the UNESCO World Heritage and Sustainable Tourism Program. A strong wish from UNESCO is that the Nordic countries should serve as a model in these efforts, that all World Heritage sites in the Nordic countries should have sustainable tourism strategies that not only contribute to reducing the negative impact of visitors but also to increase the positive ones.

Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling

Agenda 2030 med 17 globala mål för hållbar utveckling syftar till att utrota fattigdom och hunger, förverkliga de mänskliga rättigheterna för alla, uppnå jämställdhet och egenmakt för alla kvinnor och flickor samt säkerställa ett varaktigt skydd för planeten och dess naturresurser. Globala målen är integrerade och odelbara och balanserar de tre dimensionerna av hållbar utveckling: den ekonomiska, den sociala och den miljömässiga.

The 2030 Agenda for Sustainable Development

The 2030 Agenda, with 17 global goals for sustainable development, aims to eradicate poverty and hunger, realize human rights for all, achieve equality and empowerment for all women and girls, and ensure lasting protection for the planet and its natural resources. The global goals are integrated and indivisible and balance the three dimensions of sustainable development: the economic, the social and the environmental.

Förvaltning av världsarvet Grimeton Radiostation

Management of Grimeton Radio Station World Heritage site

Världsarvet Grimeton Radiostation utgörs av det unika långvågssändarsystemet som inryms i och bärs av ett antal originalbyggnationer i form av hus i stram tjugotalsklassicism som starkt förebådar funktionalismen samt sex stycken 127 meter höga ståltorn utspridda på 109 hektar mark. Den ursprungliga planen för anläggningen, som var en samlad arkitektonisk idé, har under åren varsamt utvecklats för att möta samhällets nya behov av kommunikation vilket på området kan ses i att även modernare byggnationer och utrustning finns bevarad, främst i form av utrustning för kortvåg som vittnar om nästa generations teknikutveckling. Tillika finns arkivalier i varierande omfattning från när stationens uppfördes och framåt. Områdets historiska nyttjande har bidragit till naturvärden i form av stor biologisk mångfald.

Sedan 1996 skyddas anläggningen som byggnadsminne genom Kulturmiljölagen. Anläggningen ligger också inom riksintresseområde för kulturmiljövården Grimeton [N14].

En del av världsarvets autenticitet utgörs av det intilliggande samhället, Radioby, som byggdes för de anställda samtidigt som stationen uppfördes. Även fastigheterna i Radioby skyddas som byggnadsminnen sedan 2004.

Världsarvet omges av en 3 854 hektar stor buffertzon (se Bilagor) med syfte att skydda radiostationens majestätiska gestaltning på den halländska landsbygden.

The Grimeton Radio Station World Heritage site consists of the unique long-wave transmitter system housed in along with a number of original structures in the form of buildings in strict Nordic Classicism that strongly foreshadows the coming functionalism, and six 127 meter high steel towers spread over 109 hectares. The original plan for the facility, which was a collective architectonic concept, has over the years been carefully developed to meet society's new needs for communications, which on the property can be seen in the fact that even modern buildings and equipment are preserved, mainly in the form of shortwave equipment that testifies to next-generation technological development. There are also archival materials of varying scopes from when the station was built and onwards. The historical use of the area has contributed to natural values in the form of considerable biological diversity.

Since 1996, the facility has been protected as a historical site by the Historic Environment Act. The facility is also within the area of national interest for cultural environment protection, Grimeton [N14].

Part of the World Heritage site's authenticity is constituted by the adjacent village of Radioby, which was constructed for the employees at the same time as the station was built. The structures in Radioby are also protected with the declaration of the village as a historical site in 2004.

The World Heritage site is surrounded by a 3,854 hectare buffer zone (see Appendices) so as to protect the radio station's majestic design in the Halland countryside.

Stationens tjänstebil från 1931 finns också omnämnd som ett attribut i världsarvsförklaringen.

The station's company car from 1931 is also listed as an attribute in the World Heritage Declaration.

Legala och övriga gällande föreskrifter

Skydd, förvaltning samt möjliga och önskvärda användningsområden avseende världsarvet, såsom de uttrycks i de operativa riktlinjernas § 98, regleras i Sverige av ett antal lagar och förordningar som gäller för fysisk miljö generellt:

Plan- och bygglagen (SFS 2010:900)

Miljöbalken (SFS 1998:808)

Kulturmiljölagen (SFS 1988:950)

Dessutom omfattas Grimeton Radiostation av Översiktsplan för Varbergs kommun (2010-06-15) och Kulturmiljöprogram för Varbergs kommun (2016-10-27).

Statutory and non-statutory directives

Protection, management as well as possible and desirable application areas regarding the World Heritage sites as expressed in the Operational Guideline's § 98, are regulated in Sweden by a number of laws and ordinances regarding the physical environment in general:

Planning and Building Act (SFS no. 2010:900)

Environmental Code (1998:808)

Historic Environment Act (1988:950)

In addition, the Grimeton Radio Station is covered by the Municipal Comprehensive Plan for Varberg (2010-06-15) and the Cultural Environment Programme for the Municipality of Varberg (2016-10-27).

Foto: Jesper Åhlander

Aktörer inom världsarvet

Stiftelsen Världsarvet Grimeton

Stiftelsen Världsarvet Grimeton har i uppdrag att bevaka och utföra de olika dimensionerna som förvaltning innebär. Det största ansvaret för förvaltningen ligger därmed på stiftelsen som har att förhålla sig till lagar och förordningar.

Stiftelsens styrelse utgör världsarvets förvaltningsråd. I styrelsen finns representation både från den offentliga och privata sektorn genom Varbergs kommun och staten, representerad genom Länsstyrelsen i Hallands län samt Telia Sverige, tidigare ägare av stationen. Som följd av den regionalisering som skett i Sverige de senaste åren, där regionerna vertagit vissa av länsstyrelsernas tidigare ansvarsområden, ingår sedan 2022 även Region Halland i styrelsen. Stiftelsen är det officiella kontaktorganet för världsarvet och ansvarar för att förvaltning sker enligt aktuell förvaltningsplan samt att lämplig organisation finns för det operativa arbetet.

Alexander – Grimeton Veteranradios Vänner

Alexander – Grimeton Veteranradios Vänner är en ideell förening som inte bara spelade en central roll i räddningsaktionen av radiostationen på 1990-talet och världsarvets tillblivelse, utan är fortfarande ett oersättligt stöd i arbetet med att vårda och levandegöra den gamla långvågssändaren som utgör kärnan i världsarvet. Ett arbete som når och uppskattas även utanför Sveriges gränser.

Fastighetsägare i Radiobyn

Fastigheterna i Radiobyn ägs idag av privatpersoner, undantaget ett antal mindre byggnader och grönytor som stiftelsen äger. Ansvaret för förvaltningen ligger på de olika fastighetsägarna. Byggnadsminnesförklaringen innebär i stora drag att byggnaderna ska förvaltas så att kulturvärdena inte förvanskas. Som stöd för hur renovering av byggnaderna i byn ska ske har Antikvarisk utredning 2020 – Radiobyn upprättats av Länsstyrelsen i Hallands län.

World Heritage stakeholders

Grimeton World Heritage Foundation

The Grimeton World Heritage Foundation is charged with monitoring and carrying out the various duties that administration entails. The greatest responsibility for management thus lies with the foundation, which must comply with laws and regulations.

The foundation's board functions as the management council of the site. The board includes representation from both the public and private sectors through the Municipality of Varberg and the state, represented by the County Administrative Board of Halland County and Telia Sweden, former owner of the station. As a result of the regionalization that has taken place in Sweden in recent years, where the regions have taken over some aspects of the county administrative boards' previous areas of responsibility, Region Halland has also served on the board since 2022. The foundation is the official contact organ for the World Heritage site and is responsible for ensuring that management is in accordance with the current management plan and that a suitable organization exists for operational tasks.

Alexander Association

The Alexander Association is a non-profit association that not only played a central role in the rescue of the radio station in the 1990s and the creation of the World Heritage site but is still providing irreplaceable support in nurturing and reviving the old longwave transmitter that is the core of the World Heritage site. A contribution that extends and is appreciated even beyond Sweden's borders.

Property owners in Radiobyn

The properties in Radiobyn are today owned by private individuals, with the exception of a number of smaller buildings and green areas owned by the foundation. The responsibility for management lies with the individual property owners. The historical site declaration basically means that the buildings must be managed so that the cultural values are not degraded. In support of how the buildings in the village are to be renovated, a study, Antikvarisk utredning 2020 – Radiobyn, has been prepared by the County Administrative Board of Halland County.

Foto: Masaya

Aktörer inom världsarvet

Externa aktörer

Länsstyrelsen i Hallands län

Länsstyrelsen är regeringens/statens företrädare på regional nivå vilket innebär ett övergripande tillsynsansvar utifrån befintlig lagstiftning för att världsarvets värden skyddas och tas tillvara. Bland annat ansvarar Länsstyrelsen för tillsyn och tillståndsprövning enligt Kulturmiljölagens tredje kapitel för byggnadsminnet Grimeton Radiostation liksom för Radioby.

Länsstyrelsen fördelar också stöd till värdefulla kulturmiljöer. Genom detta stöd bidrar länsstyrelsen årligen till vård- och underhållsinsatser inom byggnadsminnet.

I arbetet med den periodiska rapporteringen samverkar Länsstyrelsen med Stiftelsen för att ta fram underlag till rapporteringen.

Landshövdingen är ordförande i Världsarvsrådet som länsstyrelsen sammankallar till. Rådet har ingen beslutande funktion utan är ett forum för samverkan kring världsarvsfrågor. I rådet bör representation finnas från det offentliga, privata och civila samhället samt vara sammansatt brett och sektorsverskridande för att representera den variation av aktörer som alltmer kommit att engagera sig i världsarvsarbetet i Halland.

Region Halland

Region Halland har ett generellt ansvar för bland annat strategiskt utvecklingsarbete kopplat till kultur, hållbar utveckling och besöksnäring i regionen.

I den nationella strategin framgår att regionerna kan bidra mer och på olika sätt ta en större roll i världsarvsarbetet framöver gällande användning och utveckling. Exempelvis kan utvecklad besöksverksamhet kring världsarven bidra till mervärde i regionen i form av en ökad turism tillika attraktiva miljöer och upplevelser

för medborgarna. Eller kan regionerna bidra med kompetens inom områden som kan vara värdefulla för världsarvsarbetet. Generellt nämns att regionerna bör verka för att världsarven blir en integrerad del av det regionala kultur- och utvecklingsarbetet och således betraktas som en viktig del i regionernas utvecklingsmöjligheter och kulturliv vilket är fallet med Hallands kulturstrategi och kulturplan 2021–2024 där ett regionalt intresse ses i att tillsammans med Varbergs kommun utveckla kulturverksamhet på Grimeton Radiostation. Exempelvis ses platsen ha potential att bidra till ökad attraktivitet samt att tillgången till barns och ungas kunskap om kulturarvet kan stärkas.

Varbergs kommun

Varbergs kommun ansvarar för att bebyggelseutvecklingen kring världsarvet sker på ett sätt som inte riskerar platsens värden. Detta görs främst genom översiktsplanen för området och bygglovhantering. Kommunen ansvarar även för att världsarvet alltid värnas vid framtagande av nya styrdokument inom samhällsplaneringen där de kulturhistoriska värdena ska vara vägledande.

Som ovan nämns har kommunen sedan 2018 en gemensam överenskommelse med regionen att utveckla kulturverksamhet på Grimeton Radiostation. Kommunen kan i och med sitt ansvar för skolan ha en mer omfattande roll i det världsarvspedagogiska arbetet för såväl elever som lärare.

Övriga aktörer

Utöver ovanstående så finns det ett antal olika aktörer som direkt eller indirekt bidrar till förvaltningen exempelvis lokala näringslivet, kulturutvare, lärosäten, besöksnäringen och kunder inom radioverksamheten.

World Heritage stakeholders

External stakeholders

The County Administrative Board of Halland County

The County Administrative Board is the government's/state's representative at the regional level, which entails an overall supervisory responsibility based on existing legislation to ensure that the World Heritage site's values are protected and utilized. Among other things, the County Administrative Board is responsible for supervision and permit approval in accordance with the Historic Environment Act's third chapter for the Grimeton Radio Station historical site as well as for Radioby.

The County Administrative Board also allocates support to valuable cultural environments. Through this support, the County Administrative Board annually contributes to preservation and maintenance efforts at the historical site.

In working with periodic reports, the County Administrative Board collaborates with the Foundation to produce a basis for the reporting.

The county governor chairs the World Heritage Council, convened by the County Administrative Board. The council has no decision-making function but is a forum for collaboration on World Heritage issues. The council should have representation from the public, private and civil society and be composed broadly and cross-sectorally to represent the variety of stakeholders who have become increasingly involved in work with the World Heritage site in Halland.

Region Halland

Region Halland has a general responsibility for, among other things, strategic development related to culture, sustainable development and the hospitality industry in the region.

The national strategy states that the regions can contribute more, and in various ways take a greater role in World Heritage site matters in the future regarding use and development. For example, enhanced tourism activities in the vicinity of the World

Heritage site can contribute to added value in the region in the form of increased tourism as well as attractive environments and experiences for residents. Or the regions can contribute expertise in areas that can be valuable to World Heritage activities. In general, it is mentioned that the regions should strive to make the World Heritage sites an integral part of the regional cultural and development undertakings and thus be considered an important part of the regions' development opportunities and cultural life, as is the case with Halland's cultural strategy and cultural plan for 2021–2024, where a regional interest is seen in developing cultural activities at the Grimeton Radio Station together with the Municipality of Varberg. As an example, the site is seen as having the potential to contribute to increased attractiveness and that access to children's and young people's knowledge of our cultural heritage can be strengthened.

Municipality of Varberg

The Municipality of Varberg is responsible for ensuring that development around the World Heritage site is conducted in a way that does not risk the site's values. This is done mainly through the comprehensive plan for the area and building permit management. The municipality is also responsible for ensuring that the World Heritage site is always protected when preparing new governing documents in community planning where the cultural-historical values are to be guiding.

As mentioned above, the municipality has had a joint agreement since 2018 with the region to develop cultural activities at the Grimeton Radio Station. Due to its responsibility for education, the municipality can play a more extensive role in World Heritage pedagogical activities for both students and teachers.

Other stakeholders

In addition to the above, there are a number of different parties who directly or indirectly contribute to management, such as local businesses, cultural practitioners, universities, the hospitality industry and customers in radio operations.

Förvaltning 2004–2021

Sedan utnämningen till världsarv har verksamheten vid Grimeton Radiostation genomgått en rad förändringar. Från att tidigare varit en kommersiell radiostation, otillgänglig för allmänheten, är världsarvet idag en öppen och tillgänglig anläggning med en rad publika aktiviteter utöver den alltjämt viktiga radioverksamheten. Den senaste perioden har fokus varit att identifiera verksamhetens kärna och hur platsen ska kunna bevaras samtidigt som den används och utvecklas för att möta befintliga och nya behov i samhället.

Idag har Grimeton Radiostation:

- En väl fungerande förvaltning med ett internationellt kontaktnät, bred kompetens kring verksamhetens olika områden samt metoder för kunskapsverföring
- Vård- och sktselplaner för delar av anläggningen och i viss mån kunskap om de naturvärden som också kommit att bli del av världsarvet
- En obruten tradition att vara ett kommunikationscentrum som bidrar till den allmänna samhällsnyttan, tillika metoder för hur detta ämne kan engagera och skapa delaktighet hos olika målgrupper
- Genomtänkt och välavvägd kommunikation kring platsens värden och världsarv generellt, vilket ökat den allmänna kännedomen om platsen och därigenom kommit att nyttjas alltmer som arena för konstnärliga, pedagogiska samt sociala ändamål

Management 2004–2021

Since its designation as a World Heritage site, operations at the Grimeton Radio Station have undergone a number of changes. During its years as a commercial radio station, the property was inaccessible to the public, but with designation as a World Heritage site, it became an open and accessible facility with various activities besides the still important radio operations. In recent years, the focus has been on identifying the organization's core and how the site can be preserved at the same time as it is utilized and developed to meet both existing and new needs in society.

The Grimeton Radio Station presently has:

- A well-functioning administration with an international contact network, broad expertise in the various operational areas and methods for knowledge transfer
- Preservation and maintenance plans for parts of the facility and to some extent knowledge of the natural values that have also become part of the World Heritage site
- An unbroken tradition of being a communications center that contributes to general societal benefits, as well as methods for how the site can engage and create participation among different target groups
- Well-thought-out and balanced communications about the site's values and our World Heritage in general, which has increased general awareness of the site and thereby become increasingly utilized as an arena for artistic, pedagogical and social purposes

Grimeton Radiostations plats i den trådlösa kommunikationsteknologins utveckling: från 1924, via antagandet som världsarv 2004 och in i framtiden.

Ett koncept för Destination Världsarvet Grimeton, 2017

The Grimeton Radio Station's place in the development of wireless communications technology: from 1924, through the designation as a World Heritage site in 2004 and into the future.

A concept for Destination Grimeton World Heritage site, 2017

Förvaltning 2004–2021

Kommunikation på gott och ont

2018 antog stiftelsen en omfattande utvecklingsplan med syfte att utveckla Grimeton Radiostation till en hållbar besöksdestination. Målet är att stationen vid sitt 100-årsjubileum, 2024–2025, tar avstamp in i framtiden som en internationell destination, där fortsatt drift och utveckling av verksamheten möjliggörs genom ökad förståelse för platsen, ökat antal besökare samt ökade intäkter.

Utvecklingen ska ske på ett sätt som beaktar tillgänglighet både vad gäller den fysiska miljön och de kunskapsbyggande delarna så som aktiviteter och utställningar. Utgångspunkt är alltid platsens kulturhistoriska kvalitéer och den tänkta besökaren. Alla ska kunna känna sig välkomna och ges möjlighet att förstå platsen och betydelsen av världsarvet.

Management 2004–2021

Communications for better or worse

In 2018, the foundation adopted a comprehensive development plan with the aim of developing the Grimeton Radio Station into a sustainable visitor destination. The goal is that the station on its centenary in 2024–2025 will head into the future as an international destination, where its continued operation and development is made possible through increased understanding of the site, increased numbers of visitors and increased revenue.

Development must take place in a way that takes into account accessibility both in terms of the physical environment and the knowledge-building aspects, such as activities and exhibitions. The departure point is always the cultural-historical qualities of the site and the perceived visitors. Everyone should be able to feel welcome and be given the opportunity to understand the property and the importance of the World Heritage site.

Utmaningar

Utöver befintlig lagstiftning samt Unescos och Sveriges förväntningar på förvaltningen påverkas arbetet även av andra faktorer. Exempelvis utvecklas synen på världsarv och världsarvskonventionens operativa riktlinjer omarbetas regelbundet för att kunna tillämpas bättre. I nuläget efterfrågas ett ökat engagemang hos allmänheten samt en tydligare koppling mellan världsarven och hållbar samhällsutveckling vilket lett till en positiv utveckling i form av att världsarven allt oftare omnämns i både nationella och regionala strategier och planer. När fler aktörer involveras krävs emellertid större samordning för att kunna styra arbetet i önskvärd riktning.

Det finns även andra externa faktorer som i varierande grad kommer att påverka förvaltningen framöver. Som exempel kan utmaningen med ett förändrat klimat nämnas. Detta kommer att påverka på en rad olika sätt, mest sannolikt är att det redan resurskrävande underhållet av anläggningen kommer behöva intensifieras. En annan utmaning med koppling till vård och underhåll är avvägningen mellan ekonomisk och ekologisk hållbarhet samt anläggningens integritet och autenticitet.

Under föregående förvaltningsperiod har världen också fått erfara att symboliskt viktiga platser för demokratin kan vara potentiella mål för terrorbrott. Även att det dagliga arbetet vid Grimeton Radiostation påverkas av skeenden i omvärlden har blivit mer påtagligt. Tillgång till nödvändigt material har både försvårats och blivit mer kostsamt på grund av globala konflikter och kriser. Samt har en omfattande pandemi påvisat att verksamheten snabbt kan behöva ställa om för att kunna möta nationella direktiv och nya beteenden. Andra utmaningar som noterats lokalt är att det finns ett ökat exploateringstryck inom världsarvets buffertzon.

Förvaltning av Grimeton Radiostation kräver ett flexibelt arbetssätt och god förmåga att hantera oförutsedda händelser. Det ställer också höga krav på förmågan att identifiera olika typer av risker som ständigt behöver medvetandegöras och minimeras.

Challenges

Besides existing legislation and UNESCO's and Sweden's expectations of the foundation, work is also affected by other factors, such as the evolution of how World Heritage sites are viewed, and the operational guidelines of the World Heritage Convention being regularly revised so as to be better applied. At present, there is an increased demand for public involvement and a clearer link between the World Heritage sites and sustainable societal development, which has led to positive development in the form of the World Heritage sites being mentioned more frequently in both national and regional strategies and plans. When more parties are involved, however, greater coordination is required to be able to steer operations in the desired direction.

There are also other external factors that to varying degrees will affect future management. As an example, the challenge of a changing climate can be mentioned. This will have effects in several different ways, most likely the already resource-demanding maintenance of the facility will need to be intensified. Another challenge related to preservation and maintenance is the balance between economic and ecological sustainability and the integrity and authenticity of the facility.

During the previous management period, we have also seen that symbolically important places for democracy can be potential targets for terrorist actions. The fact that day-to-day operations at the Grimeton Radio Station are affected by events in the outside world has also become more apparent. Access to necessary materials has become both more difficult and more costly due to global conflicts and crises. A world-wide pandemic has also shown that operations may need to be rapidly changed to meet national directives and new behaviors. Other challenges noted locally are that there is increased exploitation pressure within the World Heritage site's buffer zone.

Management of the Grimeton Radio Station requires a flexible way of working and a good capacity to deal with unforeseen events. It also places stringent demands on the ability to reveal different types of risks that must be constantly identified and minimized.

Vision, verksamhetsidé och mål

Vision, operational concept and goals

Foto: Masaya

Vision

Ett världsarv med global räckvidd

Grimeton Radiostation har som kommunikationscentrum alltid haft global räckvidd. Visionen siktar mot att även världsarvet ska få samma räckvidd; ett kulturarv känt och uppskattat över hela världen.

Vision

A World Heritage site with global reach

As a communications center, the Grimeton Radio Station has always had global reach. The vision is for the World Heritage site to have the same reach: a cultural heritage property, known and appreciated all over the world.

Verksamhetsidé

Verksamheten ska utifrån rådande förhållanden skapa så goda förutsättningar som möjligt för den framtida förvaltningen.

För Grimeton Radiostation innebär det:

- Att de kvalitéer som fört upp den på världsarvs-listan bevaras, stärks och förmedlas utan negativ påverkan på vår värld
- Att platsen är ett levande världsarv och en resurs av global betydelse som förbinder nutid med historia genom god kunskap kring radio-kommunikation
- Att världsarvet tillgängliggörs så att dess värden berör, engagerar och förenar människor världen över

Operational concept

Based on prevailing conditions, the organization must create as good conditions as possible for future management.

For the Grimeton Radio Station, this means:

- That the qualities leading to the site's inscription on the World Heritage list are preserved, strengthened and communicated without having a negative impact on our world
- That the property is a living World Heritage site and a resource of global importance that connects the present with history through good knowledge of radio communications
- That the World Heritage site is made accessible so that its values affect, engage and unite people around the world

Foto: Raphael Stecksén

Mål

Verksamhetens mål ska samverka med det nationella och internationella världsarvsarbetet:

- Verksamheten bidrar till att FN:s globala hållbarhetsmål uppnås genom en gemensam idé om hållbar förvaltning samt hantering av målkonflikter som genomsyrar det dagliga arbetet
- Vård och underhåll av anläggningen är ett föredöme internationellt avseende autenticitet, kvalitet, dokumentation och säkerhet både som radiostation och besöksdestination
- Genom utvecklad och utökad radioverksamhet förblir platsen ett kommunikationscentrum som bidrar till samhällsnyttan även framgent
- Kunskapen om och känslan av samägandeskap för platsen ökar genom strategiskt arbete med att tillhandahålla ett brett utbud av året runt aktiviteter för publik som tar hänsyn till och utgår från platsens värden

Goals

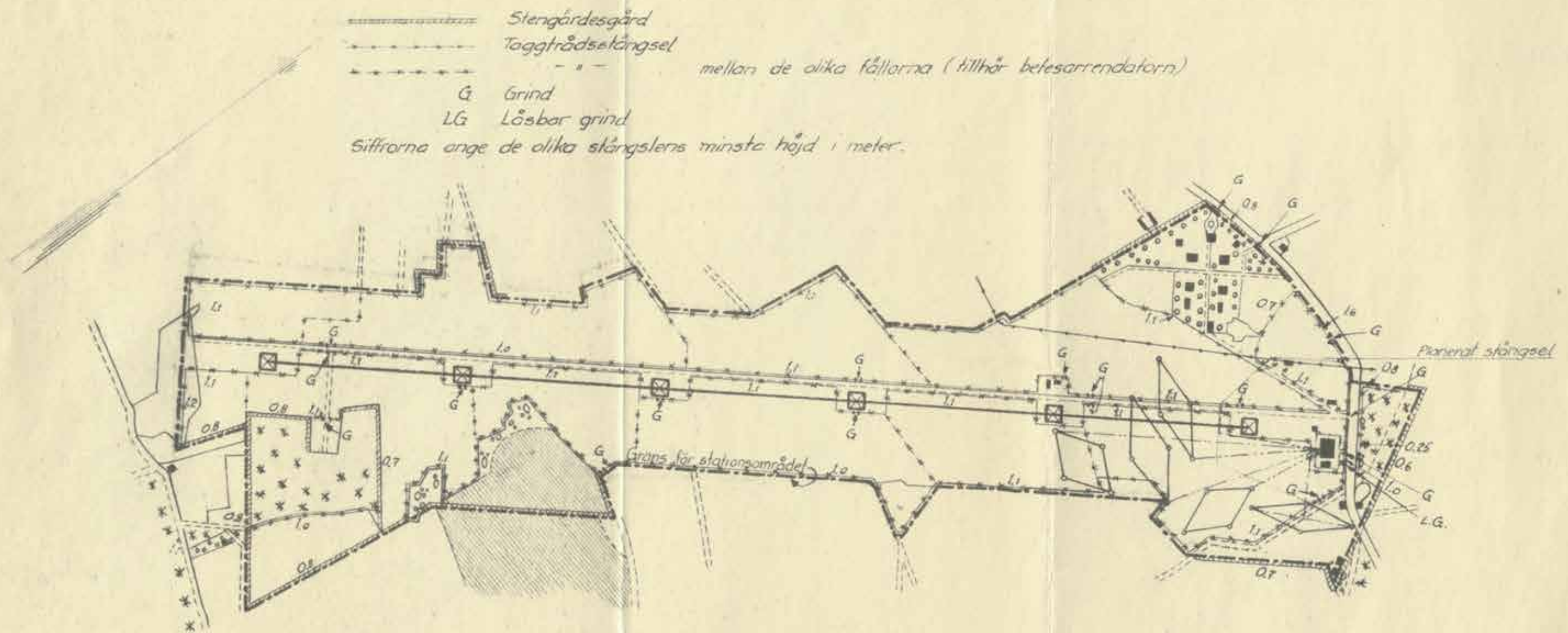
The goals of the organization shall interact with national and international World Heritage activities:

- The organization contributes to the achievement of the UN's global sustainability goals through a common concept of sustainable management and the management of goal conflicts that permeate day-to-day operations
- Preservation and maintenance of the facility serve as a model internationally in terms of authenticity, quality, documentation and safety both as a radio station and visitor destination
- Through further developed and expanded radio operations, the site will remain a communications center that also contributes benefits to society in the future
- The knowledge and sense of co-ownership of the site increases through strategic efforts to provide a wide range of year-round activities for the public that take into account and are based on the site's values

Verksamhetsområden

Operational areas

Bevarande och förnyelse är nyckelord i förvaltningen. Bevarandet av världsarvets unika historiska värden är fundamentet för all utveckling och utveckling är den omistliga förutsättningen för bevarandet.

För att balans ska råda och målen nås krävs därför prioritering och styrning i valet av åtgärder. Verksamheten har identifierat tre prioriterade verksamhetsområden; Förvaltning, Radioverksamhet och Besöksverksamhet.

Conservation and renewal are key words in management. The preservation of the World Heritage site's unique historical values is the foundation for all development, and development is the indispensable prerequisite for its preservation.

To attain balance and for the goals to be achieved, prioritization and governance are therefore required in the selection of measures. The organization has identified three priority operational areas: Management, Radio operations and Public activities.

Förvaltning

Detta område är övergripande och inbegriper de aktiviteter som skulle vara aktuella även utan ett aktivt användande av platsen i form av publik verksamhet eller kommersiell radioverksamhet.

Grundläggande är att förvaltningen sker på ett sådant sätt att de val som idag görs inte äventyrar kommande generationers möjlighet att få sina behov tillgodosedda. Detta säkerställs genom att världsarvet agerar hållbart både ur ett ekonomiskt, ekologiskt och socialt perspektiv.

Fokus är att på alla sätt förhindra skada på världsarvet och de människor som vistas på platsen nu och i framtiden. För detta krävs att arbetet sker förebyggande, genom att bevaka både interna som externa faktorer som kan komma att påverka världsarvet samt genom samordning av världsarvets aktörer. Exempel på insatser är att upprätta lämpliga och anpassade arbetsmetoder, ständigt förbättra interna processer samt bättre nyttja respektive aktörs kunskap och kompetens.

Management

This area is comprehensive and includes the activities that would be relevant even without active use of the site in the form of public activities or commercial radio activities.

It is fundamental that management is conducted in such a way that the choices made today do not jeopardize the ability of future generations to have their needs met. This is ensured by the World Heritage site being operated sustainably from an economic, ecological and social perspective.

The focus is on preventing damage to the World Heritage site and any negative effects on the people on the property, now and in the future, in every way possible. This requires that work is preventive, by monitoring both internal and external factors that may affect the World Heritage site and through coordination with the World Heritage stakeholders. Examples of initiatives are to establish suitable and adapted working methods, to constantly improve internal processes and to make better use of each stakeholder's knowledge and competence.

Förvaltning: Vård och underhåll

Världsarvsutnämningen kräver att platsens långsiktiga vård och skydd säkerställs, såväl avseende maskiner, byggnader, mark som arkivalier och övrig egendom. Aktuell vård- och underhållsplan beskriver hur anläggningen och dess beståndsdelar ska vårdas och underhållas så att det kulturhistoriska värdet inte äventyras och dess utseende och karaktär inte förvanskas.

Under förvaltningsperioden revideras vård- och underhållsplanen, bland annat med mer omfattande riktlinjer gällande sändarsystemets tekniska aspekter, hur platsens naturvärden ska tas om hand samt andra viktiga erfarenheter som verksamheten tillgodogjort sig sedan planen senast reviderades.

Management: Preservation and maintenance

The World Heritage designation requires that the site's long-term preservation and maintenance is ensured, both with regard to machinery, buildings and land as well as archives and other property. The current preservation and maintenance plan describes how the facility and its components are to be preserved and maintained so that the cultural-historical value is not jeopardized and its appearance and character are not degraded.

During the management period, the preservation and maintenance plan is revised, including more comprehensive guidelines regarding the transmitter system's technical aspects, how the site's natural values are to be taken care of and other important experiences that the organization has gained since the plan's last revision.

Förvaltning: Kunskapsuppbyggnad och kunskapsverföring

Kunskapsuppbyggnad och kunskapsverföring utgör både i praktik och teori basen för förvaltningen. Exempelvis är en framtida förvaltning utan kunskap om hur anläggningen med alla dess särarter fungerar och ska skötas otänkbar. Det är därför av största vikt att vidmakthålla och utveckla befintlig kompetens inom organisationen. I arbetet med kunskapsverföring kring det unika långvågssändarsystemet har medlemmarna i vänföreningen Alexander en avgörande betydelse. Även arbetet med att främja och öka kunskapen generellt hos allmänheten, samt särskilt hos barn och unga tillika beslutsfattare, är en förutsättning för en långsiktig förvaltning.

Vad gäller forskning erbjuder Grimeton Radiostation med sin intakta utrustning och arkivalier stora möjligheter. Under förvaltningsperioden utarbetas, lämpligt i samarbete med museer och universitet, riktlinjer för forskning och hur detta kan underlättas.

Management: Knowledge building and knowledge transfer

Knowledge building and transfer constitute the basis for management both in practice and theory. As an example, future management without knowledge of how the facility with all its special features functions and how it is to be managed would be unthinkable. It is therefore of the utmost importance to maintain and further develop existing expertise within the organization. In work with knowledge transfer concerning the unique long-wave transmitter system, the members of the non-profit Alexander Association are of crucial importance. Promoting and increasing knowledge in general among the public, and especially among children and young people as well as decision-makers, is a prerequisite for long-term management.

In terms of research, the Grimeton Radio Station with its intact equipment and archives offers major opportunities. During the management period, guidelines for research and how this can be facilitated are to be drawn up, preferably in collaboration with museums and universities.

Foto: Masaya

Förvaltning: Kommunikation

Som ett kommunikationscentrum där fokus alltid varit att möjliggöra kommunikation mellan människor är en av verksamhetens utmaningar paradoxalt nog att kommunicera detta.

Grimeton Radiostation är starten på modern kommunikation och idag världens viktigaste plats för att uppleva utvecklingen av en trådlös värld, en utveckling som påverkat människor då, nu och med stor sannolikhet även i framtiden. Detta i kombination med alla historier som platsen inrymmer och alla nya som ständigt skapas ger verksamheten, om rätt använt, unika möjligheter att intressera och överraska människor som leder till dialog.

Genom att på ett lärorikt, roligt och spännande sätt kommunicera målgruppsanpassat ökar förståelsen om varför Grimeton Radiostation och alla andra världsarv är viktiga. Ett långsiktigt arbete som utförs i samverkan med de nationella myndigheterna som ansvarar för den generella kommunikationen om världsarv och världsarvsarbetet på nationell nivå. Däremot behöver verksamheten för att nå framgång i sin kommunikation vara uppmärksam och ha förmågan att snabbt anamma samt anpassa sig till aktuella skeenden i samhället. Vilket kan vara allt från att koppla an till aktuella världshändelser till att rida på vågen av en populär tv-serie.

Management: Communications

As a communications center where the focus has always been on enabling communications between people, one of the organization's challenges is, paradoxically enough, to communicate this.

The Grimeton Radio Station represents the origin of modern communications, and it is the world's most important site in showcasing the development of our wireless world, a development that has affected people then, now and very likely, in the future as well. This in combination with the site's history, and which is being constantly supplemented, gives the organization, if used correctly, unique opportunities to interest and surprise people, and to stimulate further dialogue.

Communicating in an educational, fun and exciting way tailored to the target group, increases understanding of why the Grimeton Radio Station and all other World Heritage sites are so important. A long-term project is being conducted in collaboration with the national authorities responsible for general communications about the World Heritage sites and activities at the national level. However, to achieve success in its communications, the organization must be attentive and have the ability to quickly embrace and adapt to new developments in society. Which can be anything from relating to current world events to riding the wave of a popular TV series.

Radioverksamhet

När Grimeton Radiostation byggnadsminnesförklarades 1996 framhölls att platsen främst är en radiostation: "Grimetons radiostation är viktig att bevara för att visa på den radiotekniska utvecklingen och det historiska sambandet mellan dåtidens teknik och nutidens". Att platsen fortfarande har ett kommersiellt värde i form av att tillhandahålla tjänster för trådlös kommunikation bidrar därför inte bara till viktiga intäkter utan också till att den obrutna traditionen av radioverksamhet fortsätter, vilket stärker platsens identitet och autenticitet.

Verksamheten har en unik ställning som tjänsteleverantör. Genom att tillhandahålla drygt ett sekels erfarenhet och tradition av liknande tjänster på området samt att vara världsarv inger trygghet och garantier för verksamheten tillika ett mervärde för kunden. Att Grimeton Radiostation alltmer tar position som världens främsta plats för utvecklingen av en trådlös värld ger också intressanta möjligheter i form av nya samarbeten och som ett nav för sektorn.

Fokus är att vara och förbli en pålitlig och trovärdig tjänsteleverantör som tillhandahåller och anpassar sina tjänster utifrån den enskilda kundens behov. För detta krävs att verksamhetsområdet ständigt underhålls och utvecklas, såväl infrastrukturellt genom åter- och nyinvesteringar som personellt i form av kunskap och kompetens. Det kräver också stor lyhördhet för befintliga och nya kunders behov så att verksamheten ska kunna möta framtidens önskemål om kommunikationslösningar.

Radio operations

When the Grimeton Radio Station was declared a listed building in 1996, it was emphasized that the site is primarily a radio station: "The preservation of Grimeton radio station is important in order to show radio technical development and the historical connection between the technology of the time and today." The fact that the site still has commercial value in the form of providing services for wireless communications therefore contributes not only to important revenue but also to the continuation of the unbroken tradition of radio operations, which strengthens the site's identity and authenticity.

The organization has a unique position as a service provider. By providing more than a century of experience and tradition of similar services in the field and being a World Heritage site, safety, security and guarantees for operations also constitute added value for customers. That the Grimeton Radio Station is increasingly taking a position as the world's foremost site exhibiting the development of our wireless world also provides interesting opportunities in the form of new collaborative activities and as a hub for the sector.

The focus is on being and remaining a reliable and credible service provider that delivers and adapts its services based on individual customers' needs. This requires that the operational area be constantly maintained and further developed, both infrastructurally through reinvestments and new investments, as well as by having staff with the requisite knowledge and expertise. It also requires considerable sensitivity to the needs of existing and new customers so that the organization can meet future wishes for communications solutions.

Publik verksamhet

För att världsarvet även framöver ska anses oersättligt och viktigt att förvalta för framtiden har verksamheten ett stort uppdrag i att få de generationer som lever idag att förstå platsen och dess värden. Att alla gemensamt måste arbeta för att bevara Grimeton Radiostation och våra andra världsarv. Genom att bedriva hållbar besöksverksamhet, som med dagens teknikutveckling inte bara innefattar fysiska besök, ska detta uppnås.

För verksamheten kräver detta ödmjukhet och stor förståelse för människors olikheter, behov och intressen. I utvecklingsplanen har verksamheten identifierat ett antal aktiviteter som ska bidra till att den enskilde besökaren får bättre möjligheter att ta till sig platsen. Att tidigt involvera tänkt målgrupp för att säkerställa att den planerade aktiviteten motsvarar tänkt behov har visat sig vara framgångsrikt och en metod som verksamheten kan utveckla vidare.

Till skillnad från vård och underhåll där långsiktighet är ledord måste detta verksamhetsområde vara mer dynamiskt och följa samhällets utveckling allt mer. Viktigt är dock att utbudet alltid håller världsklass för att kunna bli en internationellt uppskattad besöksdestination. Vilket också är en förutsättning för att besökare som kan, blir villiga att bidra ekonomiskt och verksamheten i sin tur kan ge subventioner till mindre bemedlade om än viktiga grupper. Dit exempelvis utbildningsväsendet hör och som når individer med olika bakgrund och förutsättningar.

Public activities

For the World Heritage site to continue to be considered irreplaceable and important to maintain for the future, the organization has a major duty in providing both today's and tomorrow's generations with an understanding of the site and its values. That everyone must work together to preserve the Grimeton Radio Station and our other World Heritage sites. By conducting sustainable visitor activities, which with today's technological developments no longer are limited to only physical visits, this will be achieved.

For the organization, this requires humility and substantial understanding of people's differences, needs and interests. In the development plan, the organization has identified several activities that will contribute to the individual visitor having improved opportunities to appreciate the site. Involving the intended target group at an early stage to ensure that planned activities correspond to the intended need has proven to be successful and a method that the organization can further develop.

Unlike preservation and maintenance, where taking long-term perspective is key, this operational area must be more dynamic and increasingly follow societal developments. It is important, however, that what is offered is always of world-class in order to be an internationally acclaimed visitor destination. Which is also a prerequisite for visitors being willing to contribute financially and, in turn, the organization being able to provide subsidies to less well-off but important groups. This includes the education sector, for example, and which reaches individuals with varying backgrounds and conditions.

Foto: Masaya

Implementering och uppföljning

Implementation and follow-up

Förvaltningsplanen kompletteras med en årlig handlingsplan där delmål för respektive verksamhetsområde framgår. Handlingsplanen som i detalj behandlar prioriterade aktiviteter, ansvar och resursbehov följs upp regelbundet på flera nivåer under året. Aktiviteterna revideras löpande efter behov i enlighet med den operativa personalens bedömningar eller vid större och principiellt viktiga frågor efter beslut av styrelsen. Därigenom säkerställs att hänsyn tas till eventuella nya, oväntade eller förändrade omständigheter som skulle kunna äventyra att de övergripande målen nås.

Under kommande period tas indikatorer fram för de olika verksamhetsområdena så att verksamheten på ett mer lättillgängligt sätt kunna följa upp förvaltningen av Världsarvet Grimeton samt få en indikation på hur samtiden påverkar förvaltningen.

Förvaltningsplanen skall ses över och revideras i sin helhet 2030.

The management plan is supplemented with an annual action plan that sets out intermediate goals for each area of activity. The action plan, which in detail addresses prioritized activities, responsibilities and resource needs, is followed up regularly on several levels over the course of the year. The activities are regularly reviewed as needed in accordance with the operational staff's assessments or in the event of major and fundamentally important matters based on decisions by the board. This assures that consideration is taken to any new, unexpected or changed conditions that could jeopardize achievement of the general goals.

In the coming period, indicators will be developed for the various operational areas so that the organization can more easily follow up management of the Grimeton World Heritage site and gain an indication of how the present affects management.

The management plan will be reviewed and revised in its entirety in 2030.

Källor och vidare läsning

Sources

Ahnlund, Björn & Mascher, Catharina (2016). Kulturmiljöprogram för Varbergs kommun. Varberg: Varbergs kommun.

Regeringskansliet. Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling. <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/globala-malen-och-agenda-2030/> [2022-06-10].

Kultur i Halland (2020). Hallands kulturstrategi och kulturplan 2021–2024. [Elektronisk resurs]. Halmstad: Region Halland. Tillgänglig: <https://www.regionhalland.se/app/uploads/2020/12/kulturplan-2021-2024-webb-tg.pdf> [2022-06-10].

Länsstyrelsen i Hallands Län (1996). Byggnadsminnesförklaring enligt lagen om kulturminnen av Grimetons Radiostation, Grimeton 13:34, Grimetons socken, Varbergs kommun (Dnr. 221-3615-95).

Riksantikvarieämbetet (2019). Nationell strategi för världsarvsarbetet: Avrapportering av regeringsuppdraget att utarbeta en nationell världsarvsstrategi. [Elektronisk]. Stockholm: Riksantikvarieämbetet. Tillgänglig: <http://raa.diva-portal.org/smash/get/diva2:1591231/FULLTEXT01.pdf> [2022-06-10].

Riksantikvarieämbetet (2021). Handlingsplan för den nationella världsarvsstrategin: Plan för genomförande 2021–2024. [Elektronisk]. Stockholm: Riksantikvarieämbetet. Tillgänglig: <http://raa.diva-portal.org/smash/get/diva2:1608431/FULLTEXT01.pdf> [2022-06-10]

Skeppstedt, Charlotte (2020). Radiobygn Grimeton, antikvarisk utredning. [Elektronisk]. Halmstad: Kulturmiljö Halland (Rapporter från Kulturmiljö Halland, 2020:88). Tillgänglig: kundftp.datahalland.se/kulturmiljo_public/Rapporter_Bebyggelse/2020-88_Grimeton_Radiobygn_antikvarisk_utredning.pdf [2022-06-10].

Stiftelsen Världsarvet Grimeton (2014). Världsarvet Grimeton Radiostation, Varberg, Sverige: Förvaltningsplan 2014–2020. Varberg: Stiftelsen Världsarvet Grimeton.

Svenska Unescorådet (2008). Unescos konvention om skydd för världens kultur- och naturarv (Ny rev. utg.). Stockholm: Svenska Unescorådet (Svenska Unescorådets skriftserie, 2008:2).

UNESCO World Heritage Centre (2021). Operational Guidelines for the Implementation of the World Heritage Convention (WHC.21/01). [Elektronisk]. Paris: UNESCO World Heritage Centre. Tillgänglig: <https://whc.unesco.org/document/190976> [2022-06-10].

UNESCO World Heritage Centre. Periodic Reporting. <https://whc.unesco.org/en/periodicreporting/> [2022-06-10].

UNESCO World Heritage Centre. World Heritage in Danger. <https://whc.unesco.org/en/158> [2022-06-10].

UNESCO World Heritage Centre. World Heritage List. <https://whc.unesco.org/en/list/> [2022-06-10].

Varbergs kommun (2010). Översiktsplan för Varbergs kommun: Antagen av kommunfullmäktige 2010-06-15. [Elektronisk]. Varberg: Varbergs kommun. Tillgänglig: https://varberg.se/download/18.42e2e0a7143003c9eed68e3/1391705173520/OP_kommunen_antagen_100615.pdf [2022-06-10].

Grimeton Radio Station, Varberg, SWEDEN (1134, 2004)

Statement of Outstanding Universal Value (SOUV)

Brief synthesis

The Grimeton Radio Station, Varberg parish in southern Sweden, built in 1922-1924, is an exceptionally well-preserved monument to early wireless transatlantic communication. Located on the Swedish west coast, it lies within the “great circle” – an area without obstacles to radio waves – that is centred on New York, the hub of the transatlantic transmitting system. The station property consists of the transmitter equipment, including the aerial system with six enormous steel towers each 127 metres high, buildings housing the original Alexanderson transmitter, and short-wave transmitters with their antennae, as well as a residential area with staff housing. The station’s main buildings, built in the neoclassical style, were designed by architect Carl Åkerblad, and the antenna towers – the tallest constructions in Sweden at that time – were designed by structural engineer Professor Henrik Kreüger. Although the station is no longer in regular use, its equipment is maintained in operating condition. This property is an outstanding illustration of the development of telecommunications. It is unique, being the only surviving example of a major transmitting station based on pre-electronic technology, and stands as a testimony to the earliest part of a new era of communications.

Criterion (ii): Grimeton Radio Station, Varberg is an outstanding monument representing the process of development of communication technology in the period following the First World War.

Criterion (iv): Grimeton Radio Station, Varberg is an exceptionally well preserved example of a type of telecommunication centre, representing the technological achievements by the early 1920s, as well as documenting the further development over some three decades.

Integrity

The Grimeton Radio Station, Varberg, which is still fully operational, retains all the significant elements linked to early wireless telecommunication, including the pre-electronic Alexanderson transmitter equipment housed in its neoclassical building as well as the comprehensive aerial system with towers and antennae. Its boundaries thus adequately ensure the complete representation of the features and processes that convey the property’s significance. The 109.9-ha property, which has a 3,854-ha buffer zone, does not suffer from any adverse effects of development and/or neglect. It has been noted that the property is situated in an attractive part of Sweden that has witnessed a certain amount of development pressure, though concentrated primarily in the coastal region.

LOCATION OF GRIMETON RADIO STATION, VARBERG (SWEDEN)

Location of Grimeton Radio Station, Varberg

- Area of the World Heritage property
- Buffer zone of the World Heritage property

Authenticity

The Grimeton Radio Station, Varberg is well preserved in its entirety. It authentically (and uniquely) illustrates an important era in the history of human communication in terms of its forms and designs, materials and substances, use and function, and location and setting. The Alexanderson installation has remained essentially unchanged since the time of its construction in 1922-1924. Any modifications reflect the fact that this station was in continuous operation until it was taken out of commercial use in 1960. After this time, it was used occasionally for military purposes. The station originally included two Alexanderson alternators along with control equipment and auxiliary machinery. One of these was dismantled and scrapped in 1960, but the second is well preserved and fully maintained in operating condition. The antenna plant, with its six towers, is essentially the same today as when it was constructed in 1923-1924. Minor modifications to these towers were undertaken during their forty years of commercial operation. The condition of the transmitter hall is essentially the same as when it was inaugurated in 1925. It has undergone only minor modifications as the result of changing technical and administrative requirements. This also applies to the station’s auxiliary buildings. The houses used for the station’s staff are still used today. From time to time, these buildings have been renovated according to improvements in housing standards, but the historic character of the residential area is preserved.

Protection and Management Requirements

Several legal acts protect the attributes that sustain the Outstanding Universal Value of the property and regulate this historical site and its buffer zone. The buildings, equipment, and buffer zone are protected under the Historic Environment Act (1988:950) and the Planning and Building Act (1987); the radio station is designated an Area of National Interest for heritage conservation under the federal Environmental Code. The Swedish state, through the Halland County Administrative Board, disposes funds which can be used for the care and maintenance of this property.

The Grimeton Radio Station, Varberg property is managed by a board composed of representatives from the Halland County Administrative Board, Varberg Municipality, and TeliaSonera, which represent the regional and local authorities and the principal founder of the foundation. In addition, an Administrative Council functions as a reference and support group for this board. Members of the Administrative Council include the county governor, politicians, public officials, and experts in relevant technical and cultural fields and in public involvement. A management plan developed in accordance with guidelines set out by UNESCO to address and monitor the protection and conservation needs of this property was adopted in 2004 and revised in 2014. Sustaining the Outstanding Universal Value of the property over time will require managing any risk to the property that could arise from development pressure in this part of Sweden.

